

ОДЕСЬКА ШКОЛА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА

УДК 347.77(477.74-250Д)+347.721(477.74-250Д)

Харитонова Олена Іванівна,

доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, завідувач кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права

Позова Діна Дмитрівна,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права

ОДЕСЬКА ШКОЛА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА

Говорячи про напрямки наукових розвідок, що здійснюються науковцями кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права, слід зазначити, що існує два великі блоки наукових досліджень: сфера права інтелектуальної власності та сфера корпоративного права.

Роль інтелектуальної власності у стабільному прогресі економіки та суспільства в цілому важко переоцінити. Сьогодні навряд чи знайдеться суб'єкт господарювання, який у своїй діяльності так чи інакше не використовував би об'єкти інтелектуальної власності. Попит на «нематеріальний товар» з кожним днем дедалі зростає. Тому однією з найважливіших умов успішного розвитку науково-технічної сфери, промисловості, торгівлі та інших сфер діяльності є не тільки визнання за автором об'єктів права інтелектуальної власності та особами, які отримали права на ці об'єкти, певних цивільних прав, а й забезпечення надійного захисту цих прав. Тому дослідження питань пов'язаних з правом інтелектуальної власності, є однією з найактуальніших тем сучасного періоду розвитку економіки та права в Україні.

Вже майже десять років тому в Національному університеті «Одеська юридична академія» вперше в Україні була створена кафедра права інтелектуальної власності та корпоративного права. Організаційно кафедра права інтелектуальної власності та корпоративного права включена до

складу судово-адміністративного факультету та є однією з небагатьох існуючих у ВНЗ України кафедр, предмет наукової роботи якої безпосередньо присвячений питанням дослідження права інтелектуальної власності. Кафедра забезпечує викладання таких навчальних дисциплін: Право інтелектуальної власності, Захист прав інтелектуальної власності, Судовий захист прав інтелектуальної власності, Інформаційна безпека у галузі інтелектуальної власності, Правова охорона інтелектуальної власності у мережі Інтернет, Порівняльне право інтелектуальної власності, Право промислової власності, Участь адвоката в захисті прав інтелектуальної власності, Корпоративне право, Корпоративні правовідносини, Судовий захист корпоративних прав, Корпоративне управління, Участь адвоката в захисті корпоративних прав, Інвестиційне право, Управління науковими проектами.

З того часу і до сьогодні науковці кафедри ведуть активну дослідну роботу у такій непростій сфері наукового знання, яка стосується права інтелектуальної власності. Дослідження права інтелектуальної власності здійснюються на кафедрі за кількома науковими напрямами.

По-перше, досліджуються загальнотеоретичні проблеми права інтелектуальної власності, правовідносини інтелектуальної власності, які виникають при створенні, використанні, охороні та захисті об'єктів права інтелектуальної власності.

Визначення природи правовідносин інтелектуальної власності та їх місця в системі правових відносин передбачає проведення дослідження за декількома напрямками: по-перше, це окреслення сфери, в якій такі відносини виникають, а також їх правового регулювання; по-друге, це дослідження суб'єктного складу відносин; по-третє, визначення об'єктів правовідносин інтелектуальної власності; по-четверте, визначення особливостей змісту таких відносин. Дослідження кожного із зазначених аспектів правовідносин інтелектуальної власності дозволить визначити їх специфіку, сформулювати пропозиції щодо удосконалення їх правового регулювання.

В сучасних умовах різноманіття товарів, робіт та послуг, які пропонуються на ринку, важливого значення набуває пошук нових шляхів досягнення переваг перед конкурентами завдяки удосконаленню зовнішнього оформлення продукції, покращення її якості, запровадження новітніх технологій виробництва тощо. Такі процеси в свою чергу призводять до збільшення попиту на результати творчої інтелектуальної діяльності – об'єкти права промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки), засоби індивідуалізації (комерційні найменування, торговельні марки, географічні зазначення) тощо. Разом з тим, неврегульованість окремих питань, пов'язаних із встановленням порядку використання, охорони окремих об'єктів призводить до порушення прав суб'єктів права інтелектуальної власності, формуванню різних підходів до розв'язання спірних ситуацій. Крім того, необхідність імплементації розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом поставила на порядок денний низку питань, пов'язаних із вдосконаленням правової охорони об'єктів авторського права та суміжних прав, винаходів, корисних моделей, промислових зразків, топографій інтегральних мікросхем, торговельних марок, географічних зазначень, а також удосконаленням захисту прав інтелектуальної власності.

Складовою цього напрямку наукових досліджень є аналіз правовідносин, що виникають у зв'язку з реалізацією прав інтелектуальної власності, зокрема, численних видів договорів у цій сфері.

По-друге, одним із основних напрямів наукового дослідження є теоретичні та практичні проблеми охорони та захисту права інтелектуальної власності в Інтернет. В умовах становлення та розвитку інформаційного суспільства важливу роль відіграють інформаційно-комунікаційні технології, які дозволяють збирати, обробляти, отримувати та передавати інформацію на локальному, загальнодер-

жавному та міжнародному рівнях. Провідне місце серед таких технологій посідає Інтернет як найбільша телекомунікаційна мережа у світі. Сучасні технології значно спростили процес відтворення та розповсюдження об'єктів права інтелектуальної власності, урізноманітнили сфери і способи їх використання.

Широке використання Інтернету породжує значні правові проблеми, пов'язані із питаннями права на інформацію в електронному вигляді, встановлення її змісту, свободи її поширення тощо; інформаційної безпеки; правової природи Інтернет, сутності інтернет-відносин, ІТ-права; укладення електронних угод; неправомірної поведінки користувачів Інтернету (несанкціонований доступ, порушення норм суспільної моралі тощо; охороноздатності розміщених в Інтернеті матеріалів; передачі та захисту авторських прав при копіюванні; захисту авторських та суміжних прав при діяльності електронних видавництв; захисту прав на комп'ютерні програми тощо. Фіксація об'єктів авторсько-правової охорони в електронній формі та транскордонний характер Інтернету спрощує можливість порушення прав авторів та їхніх правонаступників. Збільшення ж обсягу авторських прав або введення складної процедури їх здійснення, натомість, призведе до обмеження прав користувачів Інтернету. Тому завданням законодавства у сфері права інтелектуальної власності є досягнення справедливого балансу інтересів володільців авторських прав та користувачів творів, розміщених в Інтернеті. Це зумовлює актуальність та своєчасність дослідження питань охорони та захисту права інтелектуальної власності в мережі Інтернет з метою вироблення принципів та норм відповідного правового регулювання.

Під час проведеного науковцями кафедри комплексного дослідження було розкрито поняття та особливості відносин, які виникають в мережі Інтернет (інтернет-відносин); співвідношення відносин, які виникають в мережі та правовідносин інтелектуальної власності; визначено особливості суб'єктного складу відносин, які виникають в мережі Інтернет; розкрито особливості охорони окремих категорій результатів інтелектуальної, творчої діяльності, які використовуються, поширюються в мережі Інтернет; визначено сутність та особливості контрафакції, піратства та плагіату в мережі Інтернет; розкрито правові засади функціонування бібліотек в мережі Інтернет; доведено необхідність закріплення на законодавчому рівні права на заборону приписування авторства, як одного із порушень права на ім'я фізичної особи та немайнового авторського права; обґрунтовано важливість забезпечення права на отримання

особою гарантованої компенсації немайнової шкоди у випадку доведення порушення її немайнового права авторства та права на ім'я. Крім того, були розроблені пропозиції до проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо захисту авторського права і суміжних прав у мережі Інтернет» щодо удосконалення захисту авторських та суміжних прав в мережі Інтернет. Результати науково-дослідної роботи були представлені на науково-практичних конференціях, а також викладені в монографіях, підручниках та 354 наукових публікаціях.

Складовою цього напряму наукових досліджень є аналіз проблем охорони і захисту прав інтелектуальної власності в Інтернет в умовах інтеграційного розвитку України. Європейські інтеграційні процеси, підписання 16 вересня 2014 р. Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, необхідність адаптації українського права до умов внутрішнього ринку ЄС зумовила доцільність досліджень права інтелектуальної власності як окремих країн Європи, так і ЄС в цілому, з погляду завдань, які постають перед Україною. Актуальність досліджуваних питань пояснюється тим, що одним з найважливіших напрямків стратегії інтеграції України до Європейського Союзу та світового співтовариства в цілому є створення національної системи захисту прав інтелектуальної власності.

На проблеми захисту прав інтелектуальної в мережі Інтернет зверталася увага в Постанові Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування», де констатувалася наявність низки невирішених проблем, зокрема доцільність розширення захисту прав інтелектуальної власності за рахунок положень європейського законодавства, які регулюють новітні галузі прав інтелектуальної власності, що стосуються нових комунікацій та мережі Інтернет, необхідність вирішення складного комплексу проблем, пов'язаних з інформаційними потоками, комерційною та іншою діяльністю в мережі Інтернет і необхідністю пристосування структур у сфері захисту прав інтелектуальної власності до діяльності з використанням новітніх інформаційних технологій. Причому зазначалося, що цей комплекс виходить далеко за межі прийнятих ВОІВ у 1996 році Інтернет-договорів, до яких Україна приєдналась у 2001 році.

По-третє, напрямом наукових досліджень є теоретичні та практичні аспекти порушень прав інтелектуальної власності. Упродовж 2012-2014 рр. колективом кафедри проводилася науково-дослідна робота, яка фінансувалася за рахунок видатків державного бюджету, за темою: «Правові

проблеми захисту авторських та суміжних прав від контрафакції, піратства та плагіату». У межах теми підлягали дослідженню правова природа, сутність, чинники, види порушень прав інтелектуальної власності з метою вироблення обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування у відповідній сфері. Динамізм відносин призводить до появи нових об'єктів права інтелектуальної власності, винайдення нових напрямків та способів їхнього застосування, а також необхідності забезпечення захисту прав і законних інтересів суб'єктів права інтелектуальної власності.

По-четверте, досліджуються загальні проблеми правового захисту прав інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності здійснюється шляхом застосування визначених у законі форм: юрисдикційної та неюрисдикційної. Остання може мати місце при захисті прав авторів за допомогою засобів масової інформації, громадськими організаціями, шляхом самозахисту, при зверненні до морально-етичних норм тощо. Юрисдикційна форма полягає у зверненні до державних органів, уповноважених розглядати справи про правопорушення у сфері інтелектуальної власності та виносити по них обов'язкові для виконання рішення. Юрисдикційна форма захисту охоплює адміністративний та судовий порядки розгляду справ та застосування передбачених законом заходів захисту.

Стратегією сталого розвитку «Україна-2020», схваленою Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5, передбачено проведення реформи захисту інтелектуальної власності (вектор безпеки) з метою впровадження в Україні європейських стандартів життя та виходу України на провідні позиції у світі. У зв'язку з цим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 червня 2016 р. № 402-р було схвалено Концепцію реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Зазначеною Концепцією передбачено запровадження дворівневої структури державної системи правової охорони інтелектуальної власності шляхом створення національного органу інтелектуальної власності, який належатиме до сфери управління Мінекономрозвитку. На даному етапі реформи було ліквідовано Державну службу інтелектуальної власності та покладено функції з реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності на Мінекономрозвитку.

Судовий захист прав інтелектуальної власності здійснюється в рамках цивільного, господарського, адміністративного та кримінального судочинства. У досліджуваній сфері існує чимало проблем, що потребують вирішення. Зокрема, це розмежування

підвідомчості справ щодо порушення прав інтелектуальної власності між судами різних юрисдикцій, проблема доказів, судової експертизи у зазначеній сфері тощо. Крім того, в рамках судової реформи, яка триває, передбачено створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності.

У цьому контексті досліджувались також питання відшкодування шкоди, завданої неправомірним використанням авторських прав як одного із найважливіших способів захисту, який може застосовуватись як в межах договірної, так і позадоговірної неправомірного використання авторських прав. Проблема відшкодування шкоди є однією з найбільш актуальних для сучасної правозастосовної практики. Незважаючи на законодавче закріплення права на відшкодування шкоди, отримати таке відшкодування досить проблематично. Це пов'язано зі складністю доведення факту завдання чи спричинення моральної та майнової шкоди, визначення її розміру, способу відшкодування. Особливість авторських прав обумовлює необхідність вироблення спеціальних критеріїв визначення розміру шкоди, завданої їх неправомірним використанням, тоді як у законодавстві визначені загальні засади такого відшкодування, що не дозволяє повною мірою захистити права авторів та їх правонаступників.

По-п'яте, напрямом дослідження є правове регулювання відносин інтелектуальної власності у Європейському Союзі (ЄС) у контексті становлення європейського приватного права (приватного права ЄС). В межах цього дослідження аналізується процес становлення та розвитку правової охорони результатів інтелектуальної, творчої діяльності у ЄС, з'ясовуються передумови та способи правового регулювання відносин інтелектуальної власності у праві ЄС, визначаються зміст, характерні риси, сутність права інтелектуальної власності ЄС та його місце у системі права ЄС, особливості та правова природа об'єктів права інтелектуальної власності у ЄС, основні інститути права інтелектуальної власності, що сформувались у процесі гармонізації та уніфікації законодавства у ЄС. Досліджуються особливості забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності у ЄС, а також шляхи подальшого розвитку правового регулювання відносин інтелектуальної власності у ЄС.

Актуальність напряму наукового дослідження обумовлена активізацією розвитку правової системи ЄС у галузі приватного права. Дослідження права інтелектуальної власності ЄС становить значний науковий та практичний інтерес з багатьох причин. Перш за все право інтелектуальної власності є новою галуззю права ЄС,

що досить інтенсивно розвивається та уособлює кращий досвід країн-членів ЄС у сфері правової охорони інтелектуальної власності, воно має суттєве значення при співробітництві установ та організацій України та країн-членів та інституцій ЄС з проведення наукових досліджень та передачі технологій, а також є певним орієнтиром, у відповідність до якого має бути приведено законодавство України у цій сфері, як одна з необхідних передумов інтеграції України до ЄС. Зокрема, наголошується на тому, що нині нарівні з такими системами правового регулювання відносин інтелектуальної власності, як міжнародна та національна (внутрішньодержавна), дедалі більшого значення та ваги набуває новий регіональний інтеграційний правовий механізм регулювання зазначених відносин, а саме гармонізація та уніфікація правової охорони результатів інтелектуальної, творчої діяльності у ЄС.

З метою обговорення проблем права інтелектуальної власності і вироблення єдиної стратегії досліджень кафедрою права інтелектуальної власності і корпоративного права регулярно проводяться круглі столи, наукові обговорення з основних проблем права інтелектуальної власності. У 2016 році спільно з кафедрою цивільного права, а також викладачами і докторантами факультету управління і права Варшавського університету був проведений Міжнародний науково-практичний круглий стіл «Розвиток системи приватного права України та Польщі». У вересні 2017 року кафедрою права інтелектуальної власності та корпоративного права спільно з Науково-дослідним центром судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України, Одеським науково-дослідним інститутом судової експертизи проведено круглий стіл на тему «Проблема імплементації положень Угоди про асоціацію України та ЄС у судово-експертну діяльність у сфері інтелектуальної власності». З 2010 року започатковано проведення щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції з права інтелектуальної власності, яка проходить у стінах університету.

Кафедра здійснює підготовку кадрів вищої кваліфікації в аспірантурі і докторантурі за фахом 12.00.03 – цивільне право, цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Загальною науково-дослідницькою темою кафедри на 2016-2020 рр. обрано дослідження проблеми охорони і захисту прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет в умовах інтеграційного розвитку України.

За роки існування на кафедрі було захищено тринадцять дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, з них сім при-

свячені різним проблемам права інтелектуальної власності: «Захист авторських прав у право-відносинах, які виникають у зв'язку з рекламою» (Г.О. Ульянова, 2008 р.), «Ліцензійний договір на використання літературних творів (цивільно-правовий аспект)» (А.В. Кирилюк, 2010 р.), «Відшкодування шкоди, завданої неправомірним використанням авторських прав» (Н.П. Бааджи, 2010 р.); «Правове регулювання відносин інтелектуальної власності у Європейському Союзі» Р.Є. Еннан, 2010 р.), «Бренд» як складний правовий засіб індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг» (Т.С. Кузьменко, 2011 р.), «Зобов'язання в авторському праві» (А.А. Кетрарь, 2014 р.), «Піратство як порушення авторських і суміжних прав в мережі Інтернет» (Г.І. Грігор'янц, 2016 р.).

Крім того, на кафедрі було захищено дві дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук: «Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату» (Г.О. Ульянова, 2015 р.), «Теоретичні проблеми реалізації та захисту права фізичної особи на власне зображення» (О.О. Кулініч, 2017 р.).

Поміж наукового доробку колективу кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права за останні декілька років варто виокремити такі праці: монографія «Захист авторських прав від плагіату» (О.І. Харитоновна, Г.О. Ульянова, 2015 р.), навчально-методичний посібник «Право інтелектуальної власності» (2016 р.), підручник з грифом МОН «Право інтелектуальної власності» для студентів вищих навчальних закладів під загальною редакцією О.І. Харитоновної (2016 р.), монографія «Право фізичної особи на власне зображення: сучасний стан та перспективи розвитку» (О.О. Кулініч, 2016 р.), монографія «Правове регулювання використання зображень у електронних бібліотеках за законодавством України» (О.І. Харитоновна, О. О. Кулініч, С. В. Мазуренко, І. В. Менсо, 2017 р.), монографія «Створення та поширення фотографічних творів з зображенням фізичних осіб: проблеми теорії і практики» (О.О. Кулініч, С.В. Мазуренко, Н.В. Бесєдіна, 2017 р.) та ін. Крім того, у 2017 році колективом авторів – викладачів кафедри права інтелектуальної власності і корпоративного права разом з викладачами кафедри цивільного права – було видано колективні монографії «ІТ-право: сутність та поняття», «ІТ-право та інформаційна безпека», «Information security and IT law in conditions of integration processes», а також навчальний посібник «ІТ-право: теорія і практика».

У 2016 році було створено Київський інститут інтелектуальної власності та права національного університету «Одеська юридична академія» у скла-

ді якого створено структурний підрозділ «Коледж Київського інституту інтелектуальної власності та права національного університету» Одеська юридична академія». Інститут готує фахівців зі спеціальностей «Право» (у тому числі за спеціалізацією «Інтелектуальна власність»), «Менеджмент» (спеціалізація – «Управління інноваційною діяльністю»), «Системний аналіз» (спеціалізація – «Консолідована інформація»). Потребують удосконалення галузеві стандарти та програми вищої освіти з цих спеціальностей, має удосконалюватись система безперервної освіти шляхом застосування дистанційних технологій навчання і сучасних форм організації навчального процесу, створення необхідних умов для підготовки наукових кадрів у сфері інтелектуальної власності, удосконалення науково-методичного забезпечення освітньої діяльності.

По-друге, оскільки в юридичній літературі з приводу питання про поняття корпоративного права та корпоративних прав також зустрічаються різні точки зору, у низці наукових праць, підготованих співробітниками кафедри, досліджувались проблеми визначення та характеристики відповідних категорій. Проблеми корпоративного права дедалі більше привертають увагу юристів-практиків та науковців і стають предметом вивчення останніх. Безперечно, ці поняття не є одновимірними; відносини, які регулює корпоративне право, за своєю правовою природою є складними, різноплановими, і цивілістика радянських часів такими дослідженнями не займалася. Тому, зрозуміло, сьогодні виникла нагальна потреба дати правовий аналіз цим поняттям, з'ясувати юридичну природу корпоративних відносин, визначити їх місце в системі цивільного права.

Розглядаючи питання про поняття корпоративного права, варто відзначити відсутність однакових критеріїв серед українських науковців у підході до цього питання, а звідси – і розмаїття поглядів, починаючи від ототожнення корпоративного права з акціонерним правом. Або інша крайність – віднесення до корпоративних відносин питань регулювання внутрішніх організаційних правил, правил трудового розпорядку, преміювання тощо.

Корпоративне право розглядається як цивільно-правовий інститут, який входить до предмета регулювання цивільного права, але особливості цих суспільних відносин визначають їх внутрішню диференціацію і потребують відповідного правового регулювання. Отже, для регулювання корпоративних відносин застосовується цивільно-правовий метод регулювання – метод юридичної рівності сторін. У результаті врегулювання нормами права ця група суспільних відносин набуває форми цивільного правовідношення.

Оскільки з 2005 по 2008 рр. до реорганізації кафедри підприємницького та комерційного права у кафедру права інтелектуальної власності та корпоративного права співробітниками кафедри виконувались відповідні плани наукової роботи, науковий доробок у цій сфері є досить значним. Зокрема, з 2005 по 2008 рр. також було захищено дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: «Право суб'єкта господарювання на комерційну таємницю та його захист»

(Г.О. Сляднева, 2005 р.), «Установчі документи суб'єктів господарювання» (В.С. Петренко, 2006 р.), «Підприємництво як предмет правового регулювання в Україні» (О.В. Бігняк, 2007 р.).

Таким чином, підсумовуючи огляд основних напрямків досліджень, що здійснюються науковцями кафедри, її наукові здобутки, слід зазначити, що багато вже зроблено, у кафедри є великий потенціал, що є запорукою подальшої плідної наукової роботи на шляху служіння вітчизняній науці.

Харитонова Олена Іванівна, Позова Діна Дмитрівна

ОДЕСЬКА ШКОЛА ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА

Стаття присвячена здобуткам та перспективам кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права Національного університету «Одеська юридична академія». У статті розглядаються два напрями наукових розробок колективу кафедри – дослідження у сфері права інтелектуальної власності та у сфері корпоративного права, в яких отримані певні наукові результати.

Ключові слова: інтелектуальна власність, порушення прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет, охорона та захист прав інтелектуальної власності, проблеми корпоративного права, корпоративні правовідносини.

Харитонова Елена Ивановна, Позова Дина Дмитриевна

ОДЕССКАЯ ШКОЛА ПРАВА ИНТЕЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ И КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА

Статья посвящена достижениям и перспективам кафедры права интеллектуальной собственности и корпоративного права Национального университета «Одесская юридическая академия». В статье рассматриваются два направления научных разработок коллектива кафедры – исследования в области права интеллектуальной собственности и в сфере корпоративного права, в которых получены определенные научные результаты.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, нарушение прав интеллектуальной собственности в сети Интернет, охрана и защита прав интеллектуальной собственности, проблемы корпоративного права, корпоративные правоотношения.

Kharitonova Elena, Pozova Dina

ODESA SCHOOL OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS AND CORPORATE LAW

The article is devoted to the achievements and perspectives of the Department of Intellectual Property Law and Corporate Law of the National University «Odessa Law Academy». In the article two directions of scientific researches by the collective of the department are considered – research in the field of intellectual property law and in the sphere of corporate law, in which certain scientific results have been obtained.

Keywords: intellectual property, violation of intellectual property rights in the Internet, protection of intellectual property rights, corporate law issues, corporate legal relations.